

C. K. PRIVILEGOVANÁ

TOVÁRNA NA STŘÍKAČKY,
ČERPADLA, HASIČSKÉ A
HOSPODÁŘSKÉ NÁČINÍ.
SLÉVÁRNA KOVU A ŽELEZA,
PARNÍ PILA

R. A. Smekal

Historie továrny Smékal v Čechách pod Kosířem (doplnění k obrazům 8 – 10, stříkačka z roku 1929):

Rozvoj průmyslové výroby počátkem 19. století ovlivnil i život obce Čechy pod Kosířem. V roce 1820 zakoupil zde pan Antonín Smékal z Ústína-Skalova u Olomouce usedlost a začal s výrobou slaměnek a posléze i s výrobou džberů. Lehké džbery byly vyráběny ze slámy a lýka a pro získání neprostupnosti byly namáčeny do horké fermeže a uvnitř natírány horkou smolou. Tyto džbery byly vlastně prvním hasebním zařízením a byly žádaný v mnoha domácnostech. Díky jejich hojnému odbytu bylo nutno rozšířit výrobní dílny.

Antonín Smékal zakoupil pro tento účel další hospodářskou usedlost a rozšířil se svým synem Františkem výrobu o dřevěné ruční stříkačky a dřevěné berlovky.

V roce 1856 došlo při vaření fermeže k rozsáhlému požáru, ke zničení dílen a k velké škodě na majetku. Během jednoho roku se podařilo majiteli Smékalovi a synovi Františkovi vybudovat nové výrobní prostory a v roce 1857 již vyrobit dvou pístovou ruční čtyřkolovou stříkačku pro továrnu na tabákové výrobky v Hodoníně. Tuto stříkačku dodala firma Smékal včetně příslušných hadic, vyrobených na starých anglických tkalcovských stavech.

Časté požáry oslabovaly Františka Smékala natolik, že byl nucen požádat bratra Adama o pomoc. Tak vznikla v roce 1865 firma „Bratři Smékalové“. Došlo k rozšíření závodu o ruční tkalcovnu hadic a pohon strojů parním strojem.

V roce 1871 František Smékal ovdověl. Druhá manželka nahradila jeho malému synovi matku a svému muži přinesla věnem 12 000 zlatých, které použil na rozšíření podniku.

V roce 1878 zakoupil továrnu v Praze na Smíchově. Vydáním zákona o požární policii v roce 1876 se nařizovalo vybavit větší vesnice a města hasebním nářadím. Firma Bratři Smékalové rozšířila sortiment očerpací vozy pro stavebnictví a komunální činnost, sanitní a fekální vozy a veškeré druhy žebříků. Později rozšířila výrobu o tělocvičné nářadí.

V roce 1879 se František Smékal rozešel pro neshody s bratrem Adamem a oba závody se staly majetkem jen Smékala Františka.

V roce 1883 František Smékal zemřel a závod v Praze na Smíchově převzal dvacetiletý syn Raimund August Smékal. Závod v Čechách pod Kosířem vedla mladá vdova pod názvem „F.Smékala vdova“.

Brzy se však provdala do Slatiňan u Chrudimi a starost o řízení výroby přenesla na svého bratra Antonína Zbořila. Tento nejen že řídil dobře podnik, ale zavedl navíc výrobu veškerých zemědělských strojů. V roce 1891 převzal závod v Čechách pod Kosířem Raimund August Smékal a v rámci jeho modernizace uvedl v roce 1893 do provozu vlastní parní elektrárnu a jako první na Moravě dodával elektrický proud i do veřejné sítě.

Elektrifikaci továrny provedl Ing. Bedřich Potůček ze Slatiňan. Raimund

August Smékal zřídil filiálky v Polsku, Jugoslávii a na Slovensku. V roce 1907 zakoupil závod ve Slatiňanech, který vybavil moderními obráběcími stroji a kde kromě hasičské techniky vyráběl i osobní automobily bezventilovými motory pod názvem Tusieum.

V letech 1891-1905 zaměstnával závod v Čechách pod Kosířem přes 200 zaměstnanců. Přestože byl o výrobky značný zájem, začal se projevovat nedostatek financí, zapříčiněný splátkovým prodejem a také nákupem materiálu na úvěr. V letech 1914-1918 byla zabavena výroba hasičských stříkaček a v důsledku převedení podniku na válečnou výrobu se prováděly pouze opravy. V roce 1918 byly všechny závody R.A.Smékal převedeny na společnost s ručením omezeným. V roce 1927 bylo výnosem ministerstva povoleno zřízení akciové společnosti pod názvem „Hasičské závody a.s.“ Hlavním podílníkem a ředitelem společnosti se stal R.A.Smékal. Dalšími účastníky společnosti byly Zemská hasičská moravská jednota a řada hasičských sborů a také jednotliví dělníci. Přes veškeré úsilí a podporu závodu ze strany hasičských sborů ohlásila společnost úpadek. R.A.Smékal vystoupil ze společnosti a požádal o vyplacení vkladu. Vklad, který vložil do společnosti mu byl v roce 1931 vyplacen v plné výši. Tento vklad nabídl R.A.Smékal bance v Chrudimi za zastavený a moderně vybavený podnik ve Slatiňanech, čímž tento přešel zpět do jeho rukou. Do Čech pod Kosířem se již nevrátil.

Po jeho smrti vdova Marie Smékalová podnik prodala panu Ing. Bedřichu Potůčkovi. V roce 1936 s pomocí různých institucí bylo založeno „Hasičské výrobní družstvo“. Toto vyrábělo dvoukolové motorové stříkačky a hasičské nářadí.

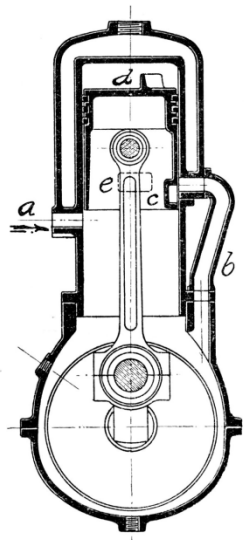
V roce 1938 se plně obnovila výroba v Hasičském výrobním družstvu a vyráběly se zde moderní komunální stroje, automobilová kropící a zametací auta, sanitní automobily, automobilové stříkačky, protiplynové masky a žebříky.

V roce 1946 byla výroba v Hasičském výrobním družstvu ukončena.

Čechy pod Kosířem a celý výrobní program převzala firma Sigmund-Chema v Lutíně u Olomouce.

V roce 1958 ukončila výrobu i tkalcovna a výrobu hadic převzal národní podnik Technolen. Tímto se uzavřela kapitola životní pouti tří generací podnikatelské rodiny Smékalů – kapitola se stoletou tradicí výroby hasičských stříkaček a hasičských zařízení v hanácké obci Čechy pod Kosířem. Osudy bývalé továrny a lidí s ní spojených tvoří součást dějin hasičství v Čechách a na Moravě.

Vývoj Smékalových továren šel ruku v ruce s vývojem hasičské techniky od výroby těch nejjednodušších až po nejmodernější stříkačky s velkým výkonem, od pístových stříkaček s ručním a později motorovým pohonem až po moderní výkonné stroje s odstředivými čerpadly s pohonem benzinovými motory.

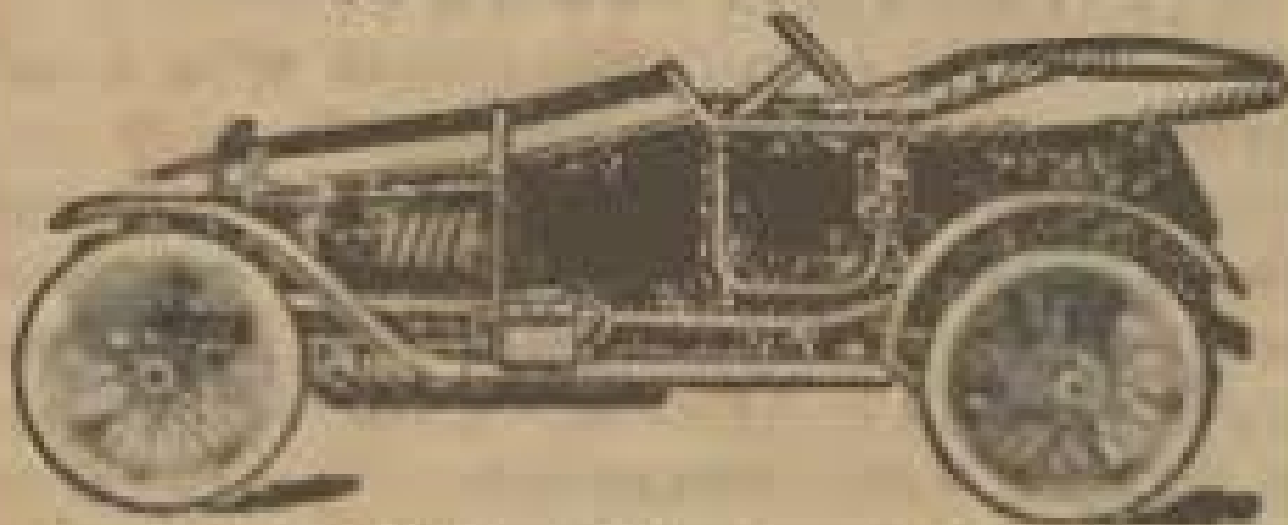
AUTOMOBILY

Zn. „MARS“ 8, 12, 18, 24 HP sil.

32857

Zn. „ITALA“ ventil. 20, 30, 45 HP.

Zn. „AVALVE“ bezventil. 20, 30, 45 HP.

„TURIKUM“ s fric. převod. dodává

R. A. SMENAL, Smíchov.

Opravy provádějí se levně.